

(srv. také rozh. čís. 7429 sb. n. s.). Avšak nejen doslov zákona, nýbrž i jeho úmysl a účel jest jasný. Zákonodárci chtěli učiniti přítrž bytové lichvě a chtěli zameziti, by vykořisťováním bytové tísně nebyly vynucovány úplaty, jichž by za pravidelných poměrů nebylo lze docíliti. Zákonodárci byli na to připraveni, že si v největším počtu případů příjemce zakázané úplaty vždy najde nějaký důvod, a chtěli zabrániti tomu, by pod titulem náhrad nebyly činěny přemrštěné požadavky. Aby tohoto cíle dosáhli bezpečně, pokládali za nejúčinnější prostředek na prostý zákaz jakýchkoliv úplat za postoupení bytu »nebo v souvislosti s tím«. Tato slova neměla by významu, kdyby se připouštěly výjimky pro úplatu toho nebo onoho druhu. Že byl úmysl zákonodárců takový, jak vyloženo, jde na jevo také ze čl. I. čís. 1 zákona ze dne 25. dubna 1924, čís. 80 sb. z. a n. (o trestání válečné lichvy), který praví, že se trestá nájemník bytu, jenž dává sobě nebo jinému poskytnouti nebo slibovati prospěch majetkový »za postoupení bytu nebo v souvislosti s tím«, ale který v posledním odstavci dodává, že toto jednání není trestné, jestliže nájemník bytu utrpěl postoupením majetkové újmy, rovnající se majetkovému prospěchu, který jemu nebo jinému byl poskytnut nebo slíben. Zákonodárci tedy dobře o tom věděli, že by mohl nájemník utrpěti postoupením bytu majetkové újmy a že by si dal poskytnouti nebo slíbiti jen jejich náhradu, která by nebyla větší než újma. V takovém případě nechtěli podnájemníka trestati, ale tím zůstaly nedotčeny soukromoprávní následky zákazu podle § 20 (2) zákona o ochr. náj., které tím neměly utrpěti újmy, jak výslovně praví zpráva ústavněprávního výboru poslanecké sněmovny tisk 4433/1924. V souzeném případě dal si žalovaný »v souvislosti s postoupením bytu«, t. j. s uvolněním bytu poskytnouti úplatu, která odporuje zákonnému zákazu a kterou musí podle § 20 (3) zákona o ochr. náj. vrátiti.

Čís. 8354.

Bylo-li umluveno dodání »s montáží«, jest všeobecně platnou zvyklostí v oboru strojnictví, že objednatel platí vždy cestovné montérů a jest dále povinen poskytnouti pomocné síly montérům, jež platí dodavatel.

(Rozh. ze dne 5. října 1928, Rv I 16/28.)

Žalovaná firma zavázala se dodati žalobci chladicí věž s montáží. Žalobou, o níž tu jde, domáhal se žalobce na žalované náhrady výdajů pomocným dělníkům při montáží. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Žalovaná jest firmou protokolovanou, dodávka, z níž sporná pohledávka povstala, jest na její straně obchodem (čl. 277 obch. zák.). Tak tomu jest i na straně žalobcově, kterému dodaná skládací věž sloužila k provozování jeho podniku. Jest proto posuzovati právní poměr stran podle ustanovení obchodního zákona. Nelze přisvědčiti žalobcovu názoru, že

jde v souzeném případě o smlouvu o věc nemovitou, to jest o postavení t. zv. chladicí věže, tedy budovy s pozemkem nerozlučně spojené (§ 297 obč. zák.), že nejde o obchod (čl. 275 obch. zák.) a že přicházejí výlučně v úvahu předpisy práva občanského. Jde o dodávku movité věci pro nemovitou věc (§ 272 čís. 1 obch. zák.). Následkem toho jest tento spor, který se točí kolem otázky, zda jest žalovaná povinna, ano bylo umluveno dodání věže s montáží, dodati i veškeré pomocné dělnictvo, či zda bylo to povinností žalobcovou, posuzovati podle předpisů čl. 278 a 279 obch. zák. a jest při výkladu slov »s montáží« přihlížeti k obyčejům a zvyklostem, jež platí v obchodu. Ostatně žalobce přehlíží, že i občanský zákon v § 914 v novelisovaném doslovu předpisuje, že se při výkladu smluv nesluší lpěti na doslovu, nýbrž že sluší vyšetřiti úmysl stran a rozuměti smlouvě tak, jak to žádá obyčej poctivého obchodu. O významu slov »s montáží« jest znaleckým posudkem zjištěno, že jest všeobecně platnou zvyklostí při dodávkách strojnických, že se slovy »s montáží« rozumí úmluva stran, podle které objednatel platí vždy cestovné montérů a jest dále povinen poskytnouti těmto montérům, které platí dodavatel, pomocné síly, t. j. nádeníky bezplatně. Nemůže tedy v souzeném případě žalobce nutiti žalovanou k náhradě výloh za tyto pomocné síly, které zapravil, ale také od počátku již nésti měl sám. Tvrdí-li žalobce v odvolacím sdělení, že při uzavírání smlouvy, která se státem uzavřena býti musí ve formě písemné, nebylo na otázku pomocných dělníků se strany žalované vůbec pamatováno, a že tento požadavek jest novotou, která vznikla teprve po uzavření smlouvy, nutno opětně připamatovati, že zákon i obchodní i občanský výslovně zakazují, by se nelpělo na doslovu smyslu projevu, nařizující, by se vypátrala pravá vůle stran. Z dopisu žalované strany ze dne 19. května 1924 nijak neplyne, že slovy »s montáží« rozuměti sluší úplnou montáž. Naopak žalovaná v tomto svém dopise výslovně se odvolává na obchodní zvyklost, stvrzenou znalcem a platnou v strojním průmyslu. Nebylo její povinností jako dodavatele, by ve smlouvě, správně v nabídce uváděla, jakou montáž, pokud se týče v jakém smyslu má na mysli. Má-li žalobce nyní za to, že výraz »s montáží« byl nejasný, neúplný, bylo jeho povinností, by si zjednal v tomto směru jasno a neužíval tohoto výrazu ve své objednávce (§ 869 obč. zák.).

N e j v ý š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolatelka uplatňuje dovolací důvody nesprávného právního posouzení a kusosti řízení podle § 503 čís. 4 a 2 c. ř. s., leč neprávem. Nerozhoduje, zda smlouva o postavení chladicí věže jest obchodem, pro otázku, lze-li při jejím výkladu přihlídnouti k zvyklostem v oboru strojnictví. Obchodní zákon v čl. 279 předpisuje, že se má přihlídnouti k zvyklostem, ale nestanoví, pokud a za jakých okolností se tak státi musí, a rovněž neustanovuje, že zvyklost jest za každých okolností či-

nitelem právotvorným, jako na př. právo obyčejové. K zvyklosti lze přihlídnouti, je-li podle úmyslu stran podkladem smlouvy a odpovídá-li přihlídnutí k ní při výkladu smlouvy vůli stran, neb aspoň poctivému obyčeji (§§ 914, 863 obč. zák.). Má tedy pro obsah smlouvy zvyklost význam, když ji strany znaly a na ni tehdy myslily nebo podle ní jednaly. Zásady o přihlídnutí ke zvyklostem nejsou tedy pro obor práva obchodního a občanského rozdílné a nezáleží proto na tom, zda ve sporném případě byla dodávka chladicí věže obchodem. Žalovaná tvrdila, že státní báňské ředitelství znalo spornou zvyklost a musilo ji znát, ježto bylo dopisem ze dne 19. května 1924 výslovně vyrozuměno, aby, jak obvyklé, dalo k dispozici pomocné dělnictvo. Avšak, nehledíc ani k tomu, že ředitelství na tuto zvyklost bylo upozorněno, dlužno předpokládati, že jako úřad, zabývající se stavbami, zvyklost tuto znalo a znáti musilo. Nebyla-li však tato zvyklost přes to ředitelství známa, bylo jeho věcí, aby se o dosahu slov »s montáží« informovalo. Tím však, že ředitelství dělníky objednalo a je zaplatilo, uznalo mlčky (§ 863 obč. zák.), že s touto obchodní zvyklostí souhlasí a že se jí podřizuje. Odpovídalo by slušnosti, by smluvní strana dělnictvo dodala a mzdu mu zaplatila, dávajíc tím mlčky na jevo, že zná onu obchodní zvyklost, podle níž ji stihá povinnost potřebné dělnictvo k montáži na svůj náklad dodat a s ní souhlasí, a pak dodatečně žádala zaplacení těchto dělníků. V ostatním se dovolání odkazuje na správné, stavu věci a zákonu odpovídající důvody, které vývody dovolacími nebyly nijak vyvráceny.

Čís. 8355.

I při bezvýmínečné přihlášce k dědictví lze před odevzdáním pozůstalosti žalovati z pozůstalostních dluhů jen pozůstalost anebo přihlášeného dědice jménem a v zastoupení pozůstalosti.

(Rozh. ze dne 5. října 1928, Rv I 49/28.)

Žalobce domáhal se na Hedvice G-ové jako dědičce po Marii K-ové po případě na pozůstalosti po Marii K-ové, pak-li se k ní Hedvika G-ová dosud nepřihlásila, zaplacení lékařského honoráře za ošetřování zůstavitelky. Procesní soud prvního státního soudu uznal žalovanou Hedviku G-ovou povinnou zaplatiti podle žaloby, o dovolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud žalobu pro tentokrát zamítl.

Důvody:

Dovolání, opřenému o dovolací důvod § 503 čís. 4 c. ř. s., nelze upřít oprávnění. Přihláškou dědictvou, třebaže byla učiněna bez výhrady inventáře, jako v tomto případě, není ještě dokonán přechod pozůstalosti na dědice. Doslov § 547 obč. zák. by se sice zdál přechodu na-